

Voltaire va escriure un títol, 'Càndid', enginyosament subversiu / ARXIU

CÀNDID
Voltaire

Traducció: Jordi Llovet
Il·lustracions: Quentin Blake
Editorial: Blackie Books
Barcelona, 2014
Pàgines: 198
Preu: 21 euros

filòsof, coneixent la nul·la sensibilitat democràtica de les autoritats de la seva època, prengué la precaució de fer aparèixer la seva obra mestra al mateix temps a diverses ciutats d'Europa, evitant així que, malgrat l'afany de la policia, tots els seus exemplars fossin segrestats i destruïts.

No és gens estrany que estiguessin obsessionats a silenciar-lo, atès que és un dels més eficaços i corrosius atacs frontals contra l'immobilisme i l'adotzenament, contra la inhibició, contra l'abstenció –“Cal no oblidar que tota política que no fem nosaltres serà feta contra nosaltres”, expressava Joan Fuster–, contra el gregarisme, contra qualsevol siste-

L'apunt

Quentin Blake, nascut a Londres el 1932, és un il·lustrador, escriptor i dibuixant britànic molt conegut per la feina que ha fet en el món infantil. Ha il·lustrat dinou llibres de Roald Dahl, si bé en total s'acosta als tres-cents trenta títols il·lustrats. Entre altres premis i honors, el 2002 va guanyar la cobejada medalla Hans Christian Andersen dels llibres infantils.

La mania de sostenir que tot va bé quan tot va malament

En una època excepcional com la que estem vivint a casa nostra, on sembla que tot s'hi val –des de la més espúria de les mentides fins a la demagògia més irresponsable–, saber que encara es publiquen llibres que no tan sols ens ajuden a veure-hi clar, sinó que ens airegen el pensament amb una ironia intel·ligent, és sens dubte una de les millors notícies culturals de l'any.

Càndid és una d'aquelles obres excepcionals que, si bé potser no et fan recobrar l'esperança en l'espècie humana –seria paradoxal afirmar-ho, tenint en compte que consi-

dera que “aquest món [és] una cosa ben forassenyada i abominable”–, sí que te la fa recobrar en el paper, la funció, la raó i el sentit dels intel·lectuals, compromesos i crítics amb el seu temps; amb aquells pensadors *de veritat* que, tot i ser conscients que a l'ombra del poder s'hi viu molt millor, prefereixen el risc de mantenir-se fidels als seus principis, en comptes de vendre's l'ànima al diable disfressat de corder.

Si tingués la temeritat de definir-lo en dues paraules, assenyalaria que el de Voltaire és un llibre enginyosament subversiu; tant que el

ma polític –i pedagògic– que pretengui substituir el pensament personal per l'adoctrinament, la reflexió per la repetició: “Educat segons el precepte de no jutjar mai res per compte propi.”

El protagonista, “un jove metafísic força ignorant de les coses d'aquest món”, antiheroic –“tremolava com un filòsof, es va amagar tan bé com va saber durant aquella heroica carnisseria”– i ple de bona voluntat –un “bonàs”, “massa net de cor per fer traïció a la veritat”–, anirà de la Seca a la Meca, passant per la Vall d'Andorra, sortint pels pèls del foc per caure a les brases, tractant de descobrir si, tal com defensa el seu tutor, Pangloss, vivim en un leibnizià millor dels mons possibles.

La seva experiència serà, per descomptat, exactament la contrària, la qual cosa el farà concloure –precedint la *Fabulita* del poeta reusenc Joaquim Bartrina: “*Si quieres ser feliz, como me dices, / no analices, muchacho, no analices*”– que el que més ens convé és que “treballem i no ens escalfem el cap, és l'única manera de fer la vida suportable”, i acabar el llibre amb una frase genial –que no cometré pas la vanitosa indiscreció de revelar. ✱